

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000454

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-02-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радкевич Юлія Миколаївна

2. Yuliia Radkevych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0665-002

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 03-04-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7700

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Камерно-вокальна лірика як рід виконавської традиції: національні та жанрово-стильові репрезентації
2. Chamber-vocal lyrics as a type of performing tradition: national and genre-stylistic representations

Реферат:

1. Дисертацію присвячено обґрунтуванню когнітивного погляду на камерно-вокальну лірику як іпостась професійної діяльності співака. Дефініція «лірика – рід виконавської традиції» виникла на ґрунті систематизації спостережень за концертно-артистичними презентаціями творів різних жанрів й стилів, національних традицій, які разом складають сучасну картину вокального мистецтва Харкова та всієї України. Постає проблема виховання універсального співака, що потребує нагального розв'язання саме зараз, в умовах глобалізації музичної культури світу. Оскільки спів – це триєдність технології, психології та духовної енергії виконавця (homo cantor), слід унаочнити сутність професійної діяльності співака у відповідній теорії.

Її змістом має бути мислення – концепт, який є об'єктивною умовою виконавської творчості, що інтегрує дію трьох складових людини (тіло – душа – дух) через фізіологічні, емоційні та духовні функції. Йдеться про виконавську когнітивістику як властивість професійного співака фокусувати свою свідомість на художньо-світоглядних та технологічних установах співу для реалізації успішної творчої діяльності. Мета дослідження – з'ясувати роль камерно-вокальної лірики в системі виконавської традиції в розмаїтті національних та жанрово-стильових репрезентацій. Надзавданням є розробка вчення про виконавську когнітивістику, сутність якої розкриє єдність національних, жанрово-стильових та персональних форм репрезентації вокальної лірики в творчості співака (співачки). Об'єкт дослідження – вокальне мистецтво XIX-XX століть; предмет – камерно-вокальна лірика як рід виконавської традиції в національних та жанрово-стильових репрезентаціях. Запропонована концепція базується на засадах виконавської когнітивістики як складової інтерпретології, що вивчає «механізми» співацького мислення. Розробка концептосфери дослідження допомогла висвітлити специфіку камерно-вокальної лірики в світлі її актуальних виконавських репрезентацій. Обґрунтування сутності камерного співу дає підстави до визнання лірики в якості виконавської традиції, а творчості співака – як ліричного модусу в метасистемі вокального мистецтва. Окремо розглядається жанр колискової як архетип, який зберіг структурно-семантичний інваріант ліро-поетичного роду, у подальшому трансформований у творчості композиторів. 2. З'ясовано, що жанрово-стилістичні тенденції європейської камерновокальної лірики знайшли відповідне відбиття і в українській музиці, як прояв національного романтизму. У камерних творах композиторів-класиків романтичне світовідчуття уособлюється через образ ліричного героя, який постає «двійником» автора. Виконавська когнітивістика висвітлила механізм психологічної зустрічі homo cantor в процесі співтворчості з автором та його alter ego (ліричним героєм), що його спостерігає слухач в різних комунікаціях (як світській, так і духовній). Це відбувається завдяки дії ліричної свідомості музики та її носіїв, коли в концертних умовах співак здатен транслювати авторську семіосферу, ототожнюючи власне висловлювання з Я-образом (=ліричний герой). 3. Вивчення форм репрезентації української народної пісенності в концертній діяльності яскравих представників національної культури Квітки Цісик, Ніни Матвієнко, Тараса Компаніченка розкрило значущість і перспективність одного із дискурсів виконавської когнітивістики – феноменології особистості співака. 4. Типологічні процеси, сформовані в історико-стильових ландшафтах Західної Європи, відповідно позначилися й у вокальному мистецтві України. Константна сутність камерно-вокальної лірики в процесі онтогенези національної культури, що склалася з індивідуальних творчих проєктів митців різних генерацій XX-XXI століть, дозволяє стверджувати думку про сформованість національної української традиції як автономної та самодостатньої «гілки» світової культури. Йдеться також про відрефлексованість категоріального статусу лірики для виконавської традиції. Наскрізною лінією дослідження став жанр колискової, який пов'язав в одне герменевтичне поле фольклорний (архаїчний) «генокод» магічнообрядової семантики із «замісом» на академічних зразках вокальної лірики та трансформаціями пісенності в естрадному виконавстві останньої третини – XXI століть. Отже, камерно-вокальна лірика, представлена в дзеркалі сольної репрезентації співака як співавтора, є метасистемою. Ліричний рід виконавської традиції об'єктивується в культурно-стильових ландшафтах новоевропейської культури минулого та сьогодення. Статус ліричного суголосся у сольному жіночому виконавстві України постає усталеною величиною, тяглого традицією, що відбувається повсякчасно завдяки синергії пісні (народної / авторської) та співачки як співавтора. В момент самоактуалізації через «привласнення» чужої свідомості (Я=Я) спів зберігає цю синергію «в собі», примножує новими сенсами та транслює як смислову модель світу, яка цікава слухачеві «тут і зараз».

2. The dissertation is devoted to substantiating the cognitive view of chambervocal lyrics as a hypostasis of the singer's professional activity. The formulation of "lyrics as a type of performing tradition" arose on the basis of systematizing observations of concert-artistic presentations of compositions of various genres and styles, national traditions, which together make up the modern picture of vocal art of Kharkiv and Ukraine. The problem of educating a universal singer arises, which requires an urgent solution right now, in the conditions of globalization of the world's musical culture. Since singing is a trinity of technology, psychology and spiritual energy of the

performer (homo cantor), the essence of the singer's professional activity should be visualized in the corresponding theory. Its content should be thinking – a concept that is an objective condition of performing creativity, integrating the action of the three components of a person (body – soul – spirit) through physiological, emotional and spiritual functions. We are talking about performing cognitive science as the property of a professional singer to focus his/her consciousness on the artistic, ideological and technological settings of singing for the implementation of successful creative activity. The purpose of the study is to clarify the role of chamber-vocal lyrics in the system of performing tradition in the variety of national and genre-stylistic representations. The overarching task is to develop a theory of performing cognitive science, the essence of which will reveal the unity of national, genre-stylistic, and personal forms of representation of vocal lyrics in the singer's creative work. The substantiation of the essence of chamber singing provides grounds for recognizing lyrics as a performing tradition, and the singer's creativity as a lyrical mode in the metasystem of vocal art. 1. The lullaby genre is considered separately as an archetype that has preserved the structural and semantic invariant of the lyrical genre, which was later transformed in the creative work of romantic composers. 2. It has been found out that the genre and stylistic tendencies of European chamber vocal lyrics have found their corresponding reflection in Ukrainian music as a manifestation of national romanticism. In the chamber compositions of classical composers, the romantic worldview is personified through the image of a lyrical hero, who appears as the author's "double". The performing cognitive science has highlighted the mechanism of the psychological encounter of homo cantor in the process of co-creation with the author and his/her alter ego (lyrical hero), which the listener observes in various communications (both secular and spiritual). This happens due to the action of the lyrical consciousness of music and its carriers, when in concert conditions the singer is able to broadcast the author's semiosphere, identifying his/her own statement with the I-image (=lyrical hero). 3. The study of the forms of representation of Ukrainian folk songs in the concert activities of prominent representatives of national culture: Kvitka Cisyk, Nina Matvienko, Taras Kompanichenko revealed the significance and prospects of one of the discourses of performing cognitive science – the phenomenology of the singer's personality. 4. Typological processes formed in the historical and stylistic landscapes of Western Europe, accordingly affected the vocal art of Ukraine. The constant essence of chamber-vocal lyrics in the process of ontogenesis of national culture, which developed from individual creative projects of artists of different generations during the 19th–21st centuries, allows us to assert the idea of the formation of the national Ukrainian tradition as an autonomous and self-sufficient "branch" of world culture. It is also about the reflexivity of the categorical status of lyrics as a type of performing tradition. Thus, chamber-vocal lyrics, presented in the mirror of solo singing representation as co-authorship, is of a metasystem. The lyrical genre of the performing tradition is objectified in the cultural and stylistic landscapes of the modern European culture of the past and present. The status of lyrical unison in solo female performance in Ukraine appears as an established value, a continuous tradition that occurs all the time owing to the synergy of the song (folk / author's) and the singer as a co-author. At the moment of self-actualization through the "appropriation" of someone else's consciousness (I = I), singing preserves this synergy "in itself", multiplies it with new meanings and broadcasts it as a semantic model of the world, which is interesting to the listener "here and now".

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Радкевич, Ю. (2015). Цикл вокальних мініатюр як синтез ліричної поезії і музики: теоретичні аспекти вивчення жанра. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Вип. 43. С. 249–259.
- Радкевич, Ю. (2015). Вокальний цикл та його витоки у творчості Л. ван Бетховена. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Вип. 45. С. 196–208.
- Радкевич, Ю. (2018). Сучасний стан українського діаспорознавства (на матеріалі виконавського стилю Квітки Цісик). Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. Вип. 1 (10). С. 324 – 328.
- Радкевич, Ю. (2019). Співак як співавтор: особливості репрезентації української народної пісенності у концертно-мистецькому просторі сьогодення. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. 2019. Вип. 52. С. 101–118.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаповалова Людмила Володимирівна
2. Liudmyla Shapovalova

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9407-7337

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карась Ганна Василівна

2. Hanna Karas

Кваліфікація: д.мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1440-7461

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гіголаєва-Юрченко Вікторія Олександрівна

2. Viktoriya Gigolayeva-Yurchenko

Кваліфікація: к.мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8137-487X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романюк Ірина Анатоліївна

2. Iryna Romaniuk

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7900-5960

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Анфілова Світлана Геннадіївна

2. Svitlana Anfilova

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6910-8034

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Ніколаєвська Юлія Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Ніколаєвська Юлія Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна